

Ревний листоноша

Іван Керницький

Пан начальник Уряду Праці ще раз прочитав заяву, ще раз подивився на прохача, потер долонею бороду і спитав:

— Гм!.. То ви, шановний добродію, бажаєте посаду таборового листоноші?

— Еге, еге, як би так можна просити.

— А можна знати, чим ви займалися раніше?

— Ну..., так, переважно, я працював у купецтві і трохи в кооперації... Зразу, правда, мав свою власну крамницю, потім перейшов до кооперації, опісля знову мав свій бизнес і ще раз перейшов до кооперації...

— Гм!.. То, може, згідно законові чергування, поспробуєте ще раз взятися до власного бизнесу?.. Гадаю — це, навіть, буде значно поплатніше зайняття і більше для вас відповідне, бо ж ви старша віком людина, а знаєте, як то є з поштарським ремеслом? Поштар мусить бути завжди в русі, вічно на ногах...

— Ні, ні, пане начальнику, мене нічого не відстрашить, — ні утяжлива праця, ні низька заробітна платня, я — на все рішений, на все готовий! Бо треба вам знати, пане начальнику, що я посвятив себе поштарському фахові, я склав собі обітницю, що як довго вистане мені сил та здоров'я, я нічим іншим не буду займатися, лише розношенням листів!

— Гм!.. Цікаво...

— Еге, еге! Якщо ласкаво зволите вислухати мене, я вам розкажу в яких обставинах це трапилось.

— Ну, прошу, розказуйте. —

— Пане начальнику, це було зараз після Гітлерової капітуляції. Ми з дружиною сиділи в одній місцевості на пограниччі Австрії й Баварії, а гніздилися ген, високо, на полонині, в такій кошарі, чи колибі, яку нам "бавор" піднаймав за одну місячну "раухеркарту". Жили ми дуже бідно і майже примірали голодом, бо хоч і сяка-така копійчина коло мене колотилася, то це був час, коли марка втратила свою вартість і німаки за гроші нічого не продавали. Що нас тоді врятувало від голодної смерті — це "штамгеріхти" і конина.

Сидимо так раз у нашій колибі і догризаємо останню цілушку хліба, а тут прибігає землячок, що жив у сусідстві та й гукає:

— Що ж це ви, кохані панство, так сидите і нікуди носа не висуваєте? Ви не бачите, що на світі діється?

— А що ж воно там діється? — питаємо.

— Як то — що?.. Кругом настала демократія! Вся служба втекла, жадної влади немає, а на станції — зарваниця! Німаки вкупі з нашими авслендерами розбили два поїзди і розтаскують добро міхами! Тютюн, консерви, риж, коняки — чого душа забажає! Раджу вам, кохані панство, йдіть за добрим прикладом і поквартесь, щоб не

було запізно.

...Гм!.. Що тут можна радити, чи не радити, це ж очевидна справа, що таку okazію гріх прогавити! Заметушилися ми з дружиною, позичили в господаря візок і три мішки з картоплі і давай перти навперейми до села! Так що ж!.. Ми обоє вже люди в літах, куди нам до такого спорту, а то ще було напровесні, під ногами потопа, а тут — усе згори, все стрімко, ну, поки ми скотилися з нашої полонини, поки приволіклися в село, то попріли, як руді миші й язика на бороду повивалювали. Прибігаємо на станцію, — а там тихо, пусто, якби мітлою вимів! На рейках — порозбивані вагони, скрізь валяються поломані скриньки й коробки, подерті міхи — але людей ні живого духа. Кидаюся до одного вагону, — ага! — і слід застиг по всьому, скрізь порожнісінько, все вичистили й розхапали вражі душі, лише розтрушена мука, риж і горох та порожні бляшанки по консервах показують, де була яка хапатня.

— Ну, скажіть, пане начальнику, як би ви так були на нашому місці, чи і вам не краялося б серце з гор'я і розпуки, що інші, ось, наликалися та нятягали всього досхочу, а ви фатигувалися такий далекий світ, перли останками сил — і надаремне!.. Кажу вам, пане начальнику, ми обоє з дружиною, рахувати, старші люди, а тоді заплакали, як малі діти над нашою недолею... А посідали ми плакати якраз під розбитий поштовий вагон, що з нього хтось повикидав усю пошту. Так то я плачу, пане начальнику, проливаю ревні сльози, аж бачу — а мої сльози капають на розірваний лист, з якого наставилась стрічка "райземарок"... І в той момент наступило в моїй голові немов би якесь прояснення, якби саме Провидіння осінило мій розум! Я вхопив другий лист, розпечатав — а з нього знову висунулись "райземарки", ще й десять марок грішми!.. Те саме з третім, п'ятим, десятим!..

— Михайлинко! — гукаю тоді моїй дружині, — пакуймо пошту в міхи і то раз-два!

— Ну, моя дружина вмить зімркувала що, куди і до чого, довго ми тоді часу не гаяли, напакували акуратно три міхи листів, навантажили на візок і — вйо! — до дому. А ввечері — замкнулися в нашій колибі, прислонили вікно, засвітили каганчик і давай ліквідувати пошту... Пане начальнику, може ви колись бували по наших селах і мали нагоду приглянутися, як то хлопці та дівчата сходяться вечорами лушити кукурудзу?.. Отакі "вечерниці" влаштували ми собі з дружиною. Щось три вечорі підряд лушили й теребили нашу пошту, а що я людина практична і звик жити з олівцем в руці, то ще потрудився настільки, що докладно порахував, що ми тоді випатрошили 3.549 листів! А майже в кожному щось було, як не "райземарки" на хліб, масло, чи цукор, то хоч пару "райхсмарок", бо ця пошта їхала (і вже не доїхала) на східний фронт, а в німачні до кінця війни був такий звичай, що коли рідня писала до вояка листа, то завжди щось до нього втикала. Деякі листи були навіть дуже зворушливі, ми собі їх потім перечитували, бо і так нудились смертельно і не мали нічого до роботи. Пригадую, як нині, якась жінка писала до чоловіка, що служив при "штурмгешіцах": "Посилаю Тоді, Дорогий Гансе, картки на хліб і ковбасу зашпаровані з нашого місячного пайка, віднімаю з уст собі і дітям, а Тобі шлю, бо Ти напевно в гіршій біді від нас, вони Тобі придадуться..." Ну, що ж, годі, вони вже йому не придалися, тільки нам, о! — на тих

листах, пане начальнику, ми тоді добре поживилися! Про гроші — і не згадую, гроші — пустяки, та найважливіше були ці дорогоцінні "райземарки", за які ви могли тоді все купити і які ще були дійсні два місяці часу. Ми жили на ці картки, як бомки аж до приходу американців та й ще поробили запаси харчів на пів-року!.. І тому я щиро та з рукою на серці можу сьогодні сказати, що це був — чудесний випадок, що це, відай, вищі сили простягнули нам тоді помічну руку і не дали пропасти. І тоді, саме, я склав цей урочистий обіт: доки мого життя і сил, не дивлячись на зиск, чи заплату, єдиним моїм званням буде звання листоноші, і то не так для заробітку, як за покуту, за те, що я тоді розпечатав і спорожнив 3.549 чужих листів!.. Як досі — я чесно і совісно виконував свій обіт: до цих пір я вже побував у 12-ти таборах і всюди сповняв службу листоноші. І коли мене тепер призначили мешканцем вашого табору, я вже заздалегідь лелівав у серці надію, що і тут ця служба опиниться в моїх руках!

Ревний листоноша скінчив свою розповідь, витягнув зелену, коміську хустинку та повтирав скроплене потом чоло і вологі від зворушення очі.

Пан начальник в задумі потер бороду:

— Гм!.. Ну, гаразд. Напевно обіцяти вам не можу, що вона справді опиниться в ваших руках, але загляньте так за пару днів.

— Сердечно дякую, пане начальнику, і глибоко зобов'язаний! — —

... А коли прохач, згинаючись в поклонах, щез поза дверима, пан начальник подиктував секретарці:

— Панно Неллі, напишіть там, на заяві: "Прохачеві відмовлено".

— Тааак? — здивувалася панна Неллі і високо підняла підмальовані брови.

— А так, так!.. Бо то ніколи не можна бути певним, що людину, яка розпечатала 3.549 чужих листів, не скортить колись розпечатати 3.550-ий.